

- Maironis kitados sakė norįs prikelti senelį iš kapų milžinų. Ar jūsų aistringas kapstymasis senosios ikirikščioniškos Lietuvos kultūros lobynuose, dainose, mitologijoje, ritualuose išreiškia tą patį norą?

- Perkeltine prasme kalbant - taip. Žinoma, kai Maironis parašė šiuos žodžius, lietuvių tauta klovėsi gan romantišku požiūriu į istoriją. Buvo manoma, kad dabartis - supuvusi, o aukso amžius buvo tik gilioje praityje. Lietuva net valstybės tuo metu neturėjo - buvo okupuota carinės Rusijos. Nepriklausoma nacionalinė Lietuvos valstybė anuomet tebuvo nepasiekiamas svajonė, kuri - ir tikrai ne be Maironio pabudintos dvasios - 1918 metais virto tikrove.

Maironis, sukurdamas naują poetinę mokyklą, drauge su ja kitiems kūrėjams perdavė ir poezijos tematiką - lietuviybės ir Lietuvos viziją. Maironio, Jono Basanavičiaus pasėtas grūdas dygsta ir šiandien - manau jis visada dygs, nes jame ir glūdi Lietuvos gyvastis. Tiksliau - lietuvių tautos gyvastis.

Lietuva, kaip ir šiandien, visais laikais turėjo daugybę kultūrinių sluoksnių. Savo indelį į šalies kultūrą nešė žydai, karaimai, pravoslavai... Didžiulį kultūrinį luitą į Lietuvą atvilko nelengvai čia įskiepyta krikščio-

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.



Iš kapų milžinų

Apie dar Maironio budintą lietuviybės dvasią kalbamės su Gedimynu ŽILIU - žmogumi, mokačium dainuoti beveik visas 2000 išlikusių lietuviškų sutartinių. Žmogumi, kuris stengiasi saugoti ir puoselėti visa, kas lietuviška. Ir vadina tai svarbiausią gyvenimo užduotimi.

nybė... Tačiau esminė, autentiška ir unikali visuomet buvo prigimtinė - ikirikščioniškosios Lietuvos kultūros gija, po šiai dienai veikianti mus per pasaulėjautą, per kalbą, per tautosaką, papročius, švenčių ritualus. Ką jau kalbėti apie neapbrėpiamą mūsų dainų lobyną - tiek poetinį, tiek melodinį. Vien mūsų sutartinės kovertos. Vien jų kaip įrodymo pakanka teigti, kad ikirikščioniškoji Lietuva turėjo itin brandžią kultūrą, formavusią tautos pasaulėjautą, filosofiją, estetines dominantes...

- Idant lietuviybė nevirstų poza - ją visuomet privalo lydėti veiksmas, kurį Maironis atliko rašydamas poeziją, J. Basanavičius - mėgindamas Lietuvos viziją versti Lietuvos tikrove... Koks veiksmas reikštų lietuviybę šiandien, globalėjančiame, skiriamųjų broožų nebetenkančiame pasaulyje?

- Kaži kokių demonstratyvių žygių imtis nereikia - manau, svarbiausia yra pasirinkti registrą, kontekstą, kuriame ir dėl kurio ketiname gyventi. Manasis veiksmas yra rinkimas, saugojimas ir puoselėjimas visko, kas sava, kas lietuviška. Na, pavyzdžiui, iki šių dienų yra išlikę apie du tūkstančius lietuviškų sutartinių. Aš jų mokausi ir mokau dainuoti visus panorėjusius - taigi esu vienas papildomų garantų, kad ir šiame šimtmetyje lietuviškos sutartinės išliks. Išliks

ne tik knygoje, o gyvai dainuojamos liaudies. Domiuosi lietuvių papročiais, mėginame autentiškai švęsti šventes, jaunimą mokau groti kanklėmis, su grupe „Atalyja“ grojame folkroką... Žodžiu manasis veiksmas - nuo etnokultūrinės veiklos - iki kasdienio dvasinio gyvenimo, kuriame remiuosi lietuviška kultūra, pasaulėjauta. Gal nuskambės kariškai, bet savąja parėiga laikau ginti tą kultūros sluoksnį ir tą gyvosios versmės šaltinį, kad ateinančios kartos neprarastų galimybės semtis iš jo.

Tačiau nenoriu būtent savęs pateikti kaip pavyzdžio - lietuviybę įvairiais būdais šiandien sergsti daugybė žmonių. Ir visai nebūtinai tokiais pat būdais. Lietuviškoje dvasioje dorai ir atsakingai auginti vaikus - manau, pats tikriausias lietuviybės puoselėjimas.

- Sutinku. Tačiau labai mane domina tie du tūkstančiai sutartinių. Nejaugi po Lietuvos kaimus važinėdamas jas surinkote?

- Ne, absoliuti sutartinių dauguma yra užrašyta prieš Antrąjį pasaulinį karą. Visos jos sugulė į dainynus, tačiau teko ir po kaimus pasivažinėti. Renku dainas, padavimus, pasakojimus... Mąstau apie juos, gilinausi į juose užkoduotus dalykus...

Pasakysiu taip: mūsų tautosaka, mitologija ir kalba - tai lietuvių

šventasis raštas. Ten esama ir estetikos, ir išminties, ir burto... Antai ir mūsų kasdienė kalba - ji juk pati savaime laiko mus glaudžiam santykiu su senąja kultūra, su lietuviškomis dievybėmis. Ištariame žodžius: laimingas, palaiminti, laimingo kelio - ir nė neįtariate, kaip šaukiamės Laimos globos. O dar prisiminkim vietovardžius: Perkūnkiemis, Perkūnkalnis, Saulės Krėslo kalnas, alkakalniai... Globalizacijos, privatizacijos, kalbos ir žemės melioracijos atakuoja, griaua tą mūsų paveldą, tačiau iš tiesų jis yra kur kas gyvesnis, kur kas arčiau mūsų, nei iš šalies gali atrodyti.

- Kultūrinis ikirikščioniškosios Lietuvos lobynas - itin savas bei brangus taip pat ir man, tačiau štai jūsų palyginimas su Šventuoju Raštu man, kaip praktikuojančiam katalikui, vis dėlto kliūva. Nejaugi būtina grįžti į politeizmą, idant nenusigrežtumėm nuo lietuviybės?

- Žinoma, ne. Štai čia ir užčiuoپی esminį šiandieninių lietuvių kompleksą - jie tarsi gėdijasi savyje glūdinčių ikirikščioniškos Lietuvos kultūros kodų, manydami, kad jie konfrontuoja su katalikybės doktrina. Jie tiesiog yra mūsų prigimtyje ir formuoja mūsų pasaulėjautą. Žmogus pradeda pastebėti gyvenimą tarp tokių dalykų, į kuriuos nekreipė dėmesio - pamato drevėtą medį sodybos kieme, visai ne šiaip sau ten augantį, akį patraukiantį šaltinį, tekantį į rytus, kalnelį, būtent tą, pro kurį saulė užteka... Tokie dalykai žmogų daro jautrų gamtai, kitam žmogui, protėvių balsui, istorijai...

Pavyzdžiui, garsus dzūkų dainininkas P. Zalanskas buvo praktikuojantis katalikas. Tačiau priešmirtiniame savo laiške padėkojęs Dievui ir Bažnyčiai, jis taip pat dėkojo saulei, mėnuliui, miškams, kasdieniniams savo takeliams ir šaltiniams... Ir darė šitai taip jautriai, kad jo laišką drąsiai galime laikyti tautosakos tekstu, bylojančiu lietuviybės dvasią.

- Ar jūsų lietuviybės puoselėjimas apsiriboja tautosakos vertybių saugojimu, ar kažki kaip atsispindi jūsų išvaizdoje, aprangoje, kasdienybėje tebe naudojamais ritualais?..

- Išvaizda? Barzdą užsiauginau drauge su grupe „Skylė“ kurdamas albumą „Broliai“ - norėdamas solidarizuotis su Lietuvos partizanais, padėjusiais galvas rezistencinėje kovoje. Tačiau nesu davęs įžado jos nesiskusti. Man daugiau reiškia ne deklaratyvi, o giluminė simbolika. Man nesvarbu, kaip apsirėngęs einu gatve, tačiau kai buvau paprašytas pakrikštyti vaiką - manoji apranga ritualo metu man buvo labai svarbi.

- Krikštijote vaiką? Pagoniškai?

- Jauna šeima manęs paprašė vaikėlį pakrikštyti... gamtoje. Su apeiginėmis giesmėmis, liaudies dainomis, prie ugnies... Nekartojau kokio nors senovinio ritualo - tiesiog jų pagrindu improvizavau. Tuose dalykuose lietuvių pašamone daug ką patį pašnabžda. Panašiai, kaip ir grojant kanklėmis. Ar tau nepasitaiko gyvenime dalykų,

kuriuos tu savo paties nuostabai moki, nors tavęs to niekas nemokė - tiesiog trauki visa tai iš kažki kokios genetinės atminties?

- Norit pasakyti, kad paėmėte kankles ir savaime užgrojote?

- Na, kaip ir dirbant bet koki darbą, teko paprakaituoti, nuolat vis gludinti, tobulinti savo įgūdžius, tačiau groti kanklėmis išmokau pats. Čia gal ne visai tinkamas žodis „išmokau“. Išmokti galima natus, akordus, koncertinius kūrinus. Visai kas kita kanklėmis groti dvasinius dalykus. Pavyzdžiui, laidotuvėse... Čia kaip ir vienoje latvių liaudies dainoje: „Mokyki mane, motute, nors gi vieną Dievo dainą, kurią reiks dainuoti sielužei Dievo duružes priėjus“. Tie žodžiai man asmeniškai yra labai brangūs.

- Girdėjau gandy, kad dainuojate ne tik senovines - taip pat kuriate ir savas sutartines?

- Tai nėra visiškai laisva mano kūryba. Greičiau tai - šiuolaikinė tautosaka. Folkloras juk visais laikais buvo kuriamas ir improvizuojamas. Svarbu neprarasti tautosakinio vaizdinių lauko, liaudies simbolikos prasmų. Pavyzdžiui, jeigu mes žinome, kad buvo tam tikra lietuviška šventė ar paprotys - žinome ir tai šventei būdingas prasmes, vaizdinius, ritualus. Tad belieka panirti į turimą medžiagą ir sutartinė pati iš tavęs ima veržtis. Lyg ir nesukurta, o atkurta būtų. Pavyzdžiui, žinome Aušrinės mitą. Žinome, kad vaikičiojo mergelė po aukso pievelę, kad pabėrė perlus, kad mėnuo - nors matė - nieko nesakė, o saulužė ryte juos surinko. Iš mįslių, pasakų, sakmių, patarlių mitinių vaizdinių yra visai paprasta sudėti sutartinę, savąją prigimtą nedaug tesiskiriančią nuo autentiškų.

- Šiais laikais kur nors kviečiant, net jei kvieti mylėti Tėvyne, pragmatiškiesiems lietuviams reikia paaikškinti, ką jie iš to laimės, kuo jiems tai apsimoka. Tad vis dėlto, Gediminai, kodėl verta puoselėti tautinės kultūros lobynus?

- Pažvelkite, kiek Lietuvoje steigiasi jogos klubų. Ir jie visi - lankomi. Žmonės klausosi, kvėpuoja, kartoją mantras... Nes pavargsta tiek fiziškai, tiek psichiškai. Nuo sunkaus darbo, nuo įtampos, nuo nepriteklų, nuo neturėjimo kuo tikėti, kuo save įprasminti. Jogos klubuose jie ieško kūno ir sielos sveikatos.

Tad štai - lietuviška sutartinė iš tiesų duoda ne prastesnius rezultatus nei jogos meditacija. Tik ji dar gali ir tai, ko ana negali - gydo nuo kultūrinės neurozės, kuria šiandien serga daugybė pasaulio tautų. Juk kam duoneliuoti pakampėmis, jei turime kupinus aruodus? Kam ieškoti už jūrų, jei turim šalia? Kam mėginti daiginti savyje svetimos (neretai mums ne iki galo suvoktos) kultūros daigus, skaudžiai raunant savuosius, kurie nepalyginti vertingesni, nes perduoda dar ir būtent mums skirtą mūsų protėvių palinkėjimą?

(Čia Gediminas perbraukia pirštais kankles ir uždainuoja) „Trys bičių dobile, su dievais čiūto; trys bičių dobile, mes pasiliecam čiūto“...



Kiek Lietuvai kainuoja energetikos konsultantai iš užsienio?

Valstybė nesusimąstydama samdo užsienio konsultantus įvairioms gyvenimo sritims. Dabar populiariausia energetika. Už 5 mln. litų užsakoma 3 lapelių ekspertizė, o gaunama pirmo kurso studentiška nuomonėlė. O svarbiausia, už tokias skystas „ekspertizes“ nuolankiai sumokami pažadėti pinigai. 2009 m. ką tik įkurtoje Energetikos ministerijoje buvo 47 žmonės, šiandien dirba 78. Kam tiek jų, jei vis tiek už visas konsultacijas mokame užsienio mesįjams?

Į šį klausimą šioje ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO apskritojo stalo diskusijoje ir ryžosi atsakyti Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras Zigmąs VAIŠVILA. Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos generalinis direktorius Danas ARLAUSKAS ir Seimo Aplinkos apsaugos komiteto narys Almantas PETKUS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Energetikos ministerijoje - tiek daug žmonių, tokios didelės algos, bet prireikus kokios konsultacijos kreipiamės ne į savus, o į užsienį. Ar tai nėra koks mūsų neįsivertškumo kompleksas?

Z.VAIŠVILA: Net sugalvoti nesugalvotoms, kad taip galima tvarkyti reikalus. Atsimenu, po 1991 metų pučo Maskvoje mūsų Vyriausybė ėmėsi perimti didžiulias šalies įmones, taip pat ir Ignalinos atominę elektrinę.

Tuo metu neturėjome TATENA institucijos Lietuvoje, kaip dabar vadinama, prieš žūrų vykdančios atominės energetikos agentūros. Ši funkcija laikinai tuomet buvo patikėta vienam išieviui iš Ignalinos atominės elektrinės. O vėliau susirikio kadrai.

Ir dabar galiu pasakyti, kad šitos agentūros kadrai ir TATENA, ir visos tarptautinės bendruomenės yra pripažįstami kaip aukšto lygio ekspertai.

Dėl konsultantų. Galima ir pasijuokti, kad kai rutuliojosi garsioji „Williams“ istorija, tai turėjome vietinius konsultantus. Matėme, kiek kilo emocijų, kiek kas uždirbo ar ko neuždirbo. Atsakymas paprastas - kai viskas surikiuojama užsienyje, galimybių išsiaiškinti ir klausimų būna mažiau.

Matant milijonines sumas, ekspertams kyla klausimas, kam tuomet yra ministerija, kam joje priimami kvalifikaciją turintys kadrai. Todėl ir nėra atsakomybės, niekas ir nenori dirbti savo darbo.

G.JAKAVONIS: Ar žmogus leidu, kad jo versle vyktų tokie dalykai, kokiems vykti leidžia mūsų ministerijos?

D.ARLAUSKAS: Iš tikrųjų didžiausia problema ta, kad beveik visi konsultantai samdomi derybų būdu. Viešųjų pirkimų įstatyme yra toks punktas, kuris leidžia pasirinkti konsultantus neorganizuojant viešojo konkurso, neatrenkant pačių kompetentingiausių, geriausių, bet taip, pusiau slapta.

Ir visai nesvarbu, ar tai Energetikos ministerija, ar kokia kita. Dėl „Snoro“ atvejo ir S.Friklio su N.Kuperiu - Vyriausybė motyvuoja, kad šioje srityje ji išrinko geriausius specialistus. Tai buvo, taip sakant, neskelbiamos derybos.

Antra problema - techninės užduoties suformavimas. Galiau patvirtinti, kad nuo to priklauso, ko mes norime. Prisiminkime kad ir LEO LT atvejis. Konsultantai rodė, koks šitas projektas galimas Lietuvai. O atėjęs naujai valdžiai pasirodė, kad šis projektas žalingas. Nežinau, ar kas skaičiavo, bet kai kurie ekspertai sako, kad tai Lietuvai kainavo apie milijardą.

Ar galėjo šį darbą atlikti konkrečios ministerijos specialistai, sudėtinga atsakyti. Jeigu jiems būtų pasakyta, kad yra tokia techninė užduotis ir savo išvadose ar dar anksčiau - Arturo Andersenio (Arthur Andersen) kompanija, kuri teikė „Enron“ konsultacijas. Tai yra rimtos audito, konsultavimo kompanijos, bet jeigu joms buvo suformuota užduotis, kokios turi būti išvados, tai jie taip ir padarė.

Yra elementarus merkantiliškas tikslas turėti naudą iš šitų užsakymų. Ir Lietuvoje turime nemažai advokatų kontorų, kurios dirba energetikos srityje. Akivaizdu, kad jos pateikia studijas arba išvadas tokias, kokios reikalingos. Ar pasikeistų situacija, jeigu tas studijas atliktų Energetikos ar koks kitos ministerijos samdomi specialistai? Jie turėtų labiau priklausomi. Ir manau, kad rezultatas būtų tas pats.

Turi būti visiškai kitaip organizuojami visi tie viešieji pirkimai, kurie susiję su studijomis ar analizėmis kokiui nors parengimu. Turi būti kita sistema.

D.ARLAUSKAS: Atsakomybės klausimas labai svarbus. A. Anderseną už tai atsakė savo veiklos žlugimu. Bet tai nebuvo teisinė atsakomybė, tai buvo, sakykim, rinkos atsakomybė. Dėl to, kad ta veikla buvo netinkama, ji sužlugė.

Dėl „Snoro“ - kokia buvo suformuluota techninė užduotis tai kompanijai, kuri auditaavo „Snoro“ banką? Jeigu techninė užduotis buvo nelįsti ir nesigilinti, kokia pinigų kilmė, tai jai negalima pateikti ir kaltinimo. Tuomet kalti tie, kurie formavo techninę užduotį, - Lietuvos bankas.

Nemanau, kad mes turime skirti savus ar užsienio konsultantus. Jeigu ir vieni, ir kiti padaro blogai, o viską lemia politinė valia ir suformuotas institucijos tikslas, tai tada reikia rinktis pigesnę variantą. Tada studija, kuri kaip ir pridengia patį tikslą, tegul atlieka ministerijos darbuotojai, nes taip yra pigiau.

Z.VAIŠVILA: Tai atsakomybės klausimas. Mes padarėme konkursą, mes pakonsultavome, bet techninę užduotį suformavome



Ugdykime tautos savimonę, jos tam tikrą atsakomybę ir skelbkime referendumus

Danas ARLAUSKAS
Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos generalinis direktorius

dar anksčiau - Arturo Andersenio (Arthur Andersen) kompanija, kuri teikė „Enron“ konsultacijas. Tai yra rimtos audito, konsultavimo kompanijos, bet jeigu joms buvo suformuota užduotis, kokios turi būti išvados, tai jie taip ir padarė.

Yra elementarus merkantiliškas tikslas turėti naudą iš šitų užsakymų. Ir Lietuvoje turime nemažai advokatų kontorų, kurios dirba energetikos srityje. Akivaizdu, kad jos pateikia studijas arba išvadas tokias, kokios reikalingos.

Ar pasikeistų situacija, jeigu tas studijas atliktų Energetikos ar koks kitos ministerijos samdomi specialistai? Jie turėtų labiau priklausomi. Ir manau, kad rezultatas būtų tas pats.

Turi būti visiškai kitaip organizuojami visi tie viešieji pirkimai, kurie susiję su studijomis ar analizėmis kokiui nors parengimu. Turi būti kita sistema.

D.ARLAUSKAS: Atsakomybės klausimas labai svarbus. A. Anderseną už tai atsakė savo veiklos žlugimu. Bet tai nebuvo teisinė atsakomybė, tai buvo, sakykim, rinkos atsakomybė. Dėl to, kad ta veikla buvo netinkama, ji sužlugė.

Dėl „Snoro“ - kokia buvo suformuluota techninė užduotis tai kompanijai, kuri auditaavo „Snoro“ banką? Jeigu techninė užduotis buvo nelįsti ir nesigilinti, kokia pinigų kilmė, tai jai negalima pateikti ir kaltinimo. Tuomet kalti tie, kurie formavo techninę užduotį, - Lietuvos bankas.

Nemanau, kad mes turime skirti savus ar užsienio konsultantus. Jeigu ir vieni, ir kiti padaro blogai, o viską lemia politinė valia ir suformuotas institucijos tikslas, tai tada reikia rinktis pigesnę variantą. Tada studija, kuri kaip ir pridengia patį tikslą, tegul atlieka ministerijos darbuotojai, nes taip yra pigiau.

Z.VAIŠVILA: Tai atsakomybės klausimas. Mes padarėme konkursą, mes pakonsultavome, bet techninę užduotį suformavome

Svarbūs du dalykai: asmeninė atsakomybė tų, kurie priima darbus, ir tų, kurie suformuoja pačią techninę užduotį.

Su Energetikos ministerija mes gal mažiau buvome susidūrę, bet galiausiai atsakingai patvirtinti: Ūkio ministerijos, kuri užsako įvairias studijas, mes labai dažnai prašėme, kad leistų mums įsiterpti formuojant techninę užduotį.

Tačiau mes buvome nepageidaujami. Visos organizacijos buvo nustumtos. Motyvuota tuo, kad gali būti koks nors interesų konfliktas, ir kokia tikroji priežastis, man sunku pasakyti.

Bet faktas tas, kad techninę užduotį formavo labai siaura biurokratų grupė, o svarbiausia, kad jie buvo iš esmės anonimiški ir nebuvo matyti jų atsakomybės.

A.PETKUS: Ekspertai, daug metų dirbę energetikos srityje, teikė tokią nuomonę, kad šiandien Energetikos ministerijoje nėra tikrų energetikų, nėra specialistų. Todėl mes ir negalime tiksliai apsispręsti, ko mums reikia, ir kompetentingai spręsti klausimų.

Galėčiau sukurti su ta pozicija, kad tam tikroje siauroje srityje, kur reikia ypatingų specialybės žinių, reikalingi konsultantai, bet kiek jų reikia ir kiek mes šiandien išleidžiame jiems pinigų? Išleidžiame nedovanotinai daug.

Ta pati Finansų ministerija, valdanti ES lėšas, per pastaruosius ketverius metus bene 7 mln. litų išleido konsultantams.

Žmonės dirba ministerijoje, agentūrose, kur tiesiogiai kuria taisykles, kaip reikia panaudoti ES lėšas, turi ekspertinę patirtį, bet, pasirodė, jie vis tiek negali pateikti tų išvadų ar studijų, kurios mums reikalingos.

Tai ir pačios valstybės tarnybos kaip institucijos bėda. Tikiu, kad tarp ministerijose dirbančių valstybės tarnautojų yra kompetentingų žmonių, tačiau šiandien jie dirba pagal aiškias suinstrukcijas. Kai reikia imtis kokios tuo metu reikalingos ekspertinės veiklos ar parengti studijas, kyla klausimas, ar jie gali dirbti pagal savo instrukcijas, ar tikrai atveju jau reikia peržengti jų ribas.

Darbdaviai šiandien pasakys: kai savo įmonėje jie nori ką nors iširti, sužinoti, jie imasi projekcinio valdymo - sukuriama specialią komanda konkrečiam projektui įgyvendinti. Pas mus valstybės tarnyboje šito padaryti neįmanoma.

Dabar cinama lengviausia keiliu, šiuo atveju ministerijos - su valdančiosios daugumos palaiminimu. Jei reikia truputėlį kokių išvadų - pasamdykite ekspertus, jie ir atsakys.

Man yra tekę skaityti nemažai įvairiausių parengtų studijų, kartais net juokas po sąrašas ima. Vienoje iš Vidaus reikalų ministerijos vykdytų studijų buvo ieškoma galimybių, kaip reikėtų motyvuoti ministerijos tarnautojus. Tai ten vis kalbama, kad valstybės tarnautojams reikia mokėti didesnius pinigus.

Iš vadybos abėcėlės visi aiškiai žino, kad jeigu ieškoma papildomos motyvacijos, tai negalima kalbėti apie grynuosius pinigus, - visi supranta, kad grynieji pinigai yra didžiausia motyvacija, bet jų visą laiką nepakanka.

Ir dar tokioms studijoms išleidžiami šimtai tūkstančių litų, tai mes ir turime tai, ką turime.

G.JAKAVONIS: Užsienio ekspertams mokami pinigai už tuos dalykus, kurie Lietuvai visiškai nereikalingi. Nėra jokios strategijos. Dėl emigracijos mažėjant gyventojų skaičiui, mums paprasčiausiai nereikės tokio galingumo elektrinės, kokia pasistatysime. Kaip tai pakomentuotumėte?

Z.VAIŠVILA: Taip, pagal programą turime pastatyti penkis reaktorius, bet klausimas teisingas.

Svarbiausia, kad visi tie dalykai kažkodėl yra valstybės paslaptis. Aš vertinu labai paprastai: kas yra aišku, tai ir yra aišku.

Jeigu šioje geopolitinėje situacijoje kam nors būtų ekonomiskai naudinga investuoti, statyti atominę elektrinę, tai, atrodytu, turėtų netrukėti čia suinteresuotų investuoti. Tuo labiau kad jau Vokietijoje, Švedijoje patvirtinta, jog ten niekada niekas nestatys atominę elektrinių, tik jas uždarys.

Dabar iš viešai skelbiamos informacijos, kur prieinama, bet neoficiali, matome, kad „Hitachi“ nieko čia neinvestuoja, tiktai pariduos produktą.

Dabar valstybė, atrodo, jau prisiėmė rimtus įsipareigojimus dėl dujų terminalo. Bus atplukdyti ir pastatyti laivas, ir turėsime įsipareigojimų dešimčiai metų.

Nemanau, kad pasauliniėje rinkoje bus kokių stebuklų. Ta pati Europa perka dujas ir iš Kataro, ir iš Norvegijos, Alžyro, Nigerijos.

Paminėsite mano žodį, „Gazprom“ sumažins kainą, ir kuris sveiko proto turintis verslininkas, pavyzdžiui, „Achema“ ar dar kas, pirks brangiau per šitą terminalą? O mūsų įsipareigojimai dešimčiai metų išliks.

Daug juokaujama dėl garsios frazės „neprireisim Ivano prie vamzdžio“. Reikia būti realistais, yra vamzdis iki „Mažeikių naftos“, tai mokykimės iš lenkų.

Pastarieji ėmėsi alternatyvos, bet jie neuždarė durų rusams ir nepasakė: žinote, mes neprireisime jūsų pier Plocko naftos perdavimo įmonės, „Mažeikių naftos“ analogo. Jie naudojami konjunktūra ir gerina išieigas, nes rusiška nafta yra sieringa. Dar „Solidarumo“ laikais pastatytas terminalas ir nu-

tiestas vamzdynas. Tai jie naudojami situacija, numušta kainą turėdami instrumentą.

O mes dabar užtrenksime duris rusams ir dėl dujų, ir dėl naftos. Užversime kelią į vieną pusę ir imsimės melstis kitam monopolijui.

D.ARLAUSKAS: Iš tikrųjų sudėtinga pasakyti, kuris variantas geresnis - ar kai tyrimus, studijas atlieka pati institucija, ar kai samdo iš šalies. Svarbiausias klausimas - asmeninė atsakomybė tų, kurie užsako, ir tų, kurie, remdamiesi ar nesiremiamis ta studija, ką nors daro.

Atsimenu, kad jeigu ieškoma papildomos motyvacijos, tai negalima kalbėti apie grynuosius pinigus, - visi supranta, kad grynieji pinigai yra didžiausia motyvacija, bet jų visą laiką nepakanka.

Ir dar tokioms studijoms išleidžiami šimtai tūkstančių litų, tai mes ir turime tai, ką turime.

G.JAKAVONIS: Jei elektrinė būtų pastatyta, bet mes neturime savo kuro. Tai ar šiuo atveju tas vertinimas per galvą, kad tik būtų pastatyta atominė elektrinė, nėra koks savitiksliškis?

D.ARLAUSKAS: Iš tikrųjų tauta neturi specialių žinių, tik kas nors turi geresnę įžvalgą ar yra geriau susipažinęs su tam tikra sritimi.

Štai Zigmąs dalyvavo kuriant Sąjūdį. Tuomet, kai buvo skelbiama nepriklausomybė, visi mums protino sakydami: ką jūs, supraskite, be Tarybų Sąjungos pražūsite ir nieko gero iš to nebus. Bet kažkaip tauta susivienijo, nepriklausomybę paskelbė ir nieko neatsitiko.

Esu šalininkas tokios teorijos, kad lemiamais momentais svarbų vaidmenį atlieka tam tikra tautos išmintis. Pasižiūrėkime į istoriją - ten, kur sprendė tauta, viskas būdavo gerai.

Kita problema - kiek jūs galite išvardyti specialistus, kurie galėtų pasakyti, geras ar blogas šis atominės elektrinės variantas? Yra dalykų intuityvių, kuriuos tiek ekonominiu, tiek kokių filosofiniu vertinimu būtų sudėtinga pagrįsti.

Neįmanoma sumodeliuoti, kokia bus situacija, pavyzdžiui, po 15-20 metų, kai pradės funkcionuoti elektrinė.

Tada palikime spręsti tautai. O mes norime, kad mums atsakytų koks gurs arba akademikas, arba Nobelio premijos laureatas.

Mes galėtume dabar bandyti siekti asmeninės atsakomybės, kad atsakytų tie, kurie šiandien

agituoja „už“ arba „prieš“, bet tai nerealu. Tą atsakomybę suformuoti irgi sudėtinga. Kokia tai būtų atsakomybė - ekonominė ar baudžiamoji?

Iskyla problema ir dėl metodikos. Man patinka, kaip tokius fundamentalius klausimus sprendžia šveicarai, islandai arba kitos šalys. Tai ugdykime tautos savimonę, jos tam tikrą atsakomybę ir skelbkime referendumus.

Bet svarbiausia - pasitikėjimo klausimas valstybėje. Jeigu žmonės patys tokiais fundamentaliais klausimais galės pareikšti savo nuo-

monę, nereikės kaltinti biurokratų ir institucijų.

Netikiu, kad tokius sudėtingus klausimus gali išspręsti konsultantai, ir netikiu, kad tai kvalifikuotai gali atlikti institucijų specialistai.

Tikrai sutiksiu su nuomone, kad per daug mes turime tų studijų, nes buvo per daug pinigų. Jeigu pasižiūrėtume, kokie ar Ūkio, ar Finansų ministerijos studijų rezultatai, koks jų pritaikomumas, tai pamatytume, kad nulinius.

A.PETKUS: Dėl referendumo. Paprastam žmogui reikėtų šiandien sau atsakyti į du esminius klausimus: ar ta elektrinė bus saugi ir ar ta gaminama elektrą bus pati pigiausia. Šiandien tokios studijos ar konkrečių atsakymų išituos klausimus nėra.

Man irgi iš pradžių atrodė, kad čia kažkokia valstybės paslaptis, kad čia kokie komerciniai dalykai - tie susitarimai, skaičiai, elektrinės dokumentacija.

Bet kaip Seimo narys pradėjau įdėmiai sekti tuos visus įvykius, lankytis visuose įmanomuose pasitarimuose ir dėl to informaciją iš pirmų lūpų.

A.Sekmokas su ministru pirmininku sako, kad „Hitachi“ investuos apie 10 proc., turės akcijų. „Hitachi“ sako, kad jie mums leidžia puse elektrinės sumos padengti pasitelkiant rangovus ir panašiai, kad tai yra jų didžiausia dovana mums.

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška



Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Zigmąs VAIŠVILA
Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras

Dėl mūsų atominės elektrinės. Kaip atsirado „Hitachi“? Iš tų žmonių, kurie dabar sukasi apie šitą projektą, yra tų, kurie buvo tiesiogiai susiję su Japonija. Ir, matyt, per pažįstamus ar kokius ryšius jie susišnekejo, ištraukė būtent „Hitachi“ kaip galimą partnerį.

Ar buvo koks konkursas, ar buvo daroma kokia studija, tai yra ieškoma geriausio varianto, abejoju, nes matau, kad buvo neuita paprasčiausiai keliau.

Ekonominė prasme galbūt man būtų sudėtinga ir per drąsu sakyti, kad tai geras ar blogas variantas, mes nieko nežinome. Ir šiuo atveju, ko gero, tikrai pats geriausias atvejis būtų buvęs referendumas. Tauta pirmiausia turi pasakyti, nori ar nenori ji tos atominės.

G.JAKAVONIS: Jei elektrinė būtų pastatyta, bet mes neturime savo kuro. Tai ar šiuo atveju tas vertinimas per galvą, kad tik būtų pastatyta atominė elektrinė, nėra koks savitiksliškis?

D.ARLAUSKAS: Iš tikrųjų tauta neturi specialių žinių, tik kas nors turi geresnę įžvalgą ar yra geriau susipažinęs su tam tikra sritimi.

Štai Zigmąs dalyvavo kuriant Sąjūdį. Tuomet, kai buvo skelbiama nepriklausomybė, visi mums protino sakydami: ką jūs, supraskite, be Tarybų Sąjungos pražūsite ir nieko gero iš to nebus. Bet kažkaip tauta susivienijo, nepriklausomybę paskelbė ir nieko neatsitiko.

Esu šalininkas tokios teorijos, kad lemiamais momentais svarbų vaidmenį atlieka tam tikra tautos išmintis. Pasižiūrėkime į istoriją - ten, kur sprendė tauta, viskas būdavo gerai.

Kita problema - kiek jūs galite išvardyti specialistus, kurie galėtų pasakyti, geras ar blogas šis atominės elektrinės variantas? Yra dalykų intuityvių, kuriuos tiek ekonominiu, tiek kokių filosofiniu vertinimu būtų sudėtinga pagrįsti.

Neįmanoma sumodeliuoti, kokia bus situacija, pavyzdžiui, po 15-20 metų, kai pradės funkcionuoti elektrinė.

Tada palikime spręsti tautai. O mes norime, kad mums atsakytų koks gurs arba akademikas, arba Nobelio premijos laureatas.

Mes galėtume dabar bandyti siekti asmeninės atsakomybės, kad atsakytų tie, kurie šiandien

agituoja „už“ arba „prieš“, bet tai nerealu. Tą atsakomybę suformuoti irgi sudėtinga. Kokia tai būtų atsakomybė - ekonominė ar baudžiamoji?

Iskyla problema ir dėl metodikos. Man patinka, kaip tokius fundamentalius klausimus sprendžia šveicarai, islandai arba kitos šalys. Tai ugdykime tautos savimonę, jos tam tikrą atsakomybę ir skelbkime referendumus.

Bet svarbiausia - pasitikėjimo klausimas valstybėje. Jeigu žmonės patys tokiais fundamentaliais klausimais galės pareikšti savo nuo-

monę, nereikės kaltinti biurokratų ir institucijų.

Netikiu, kad tokius sudėtingus klausimus gali išspręsti konsultantai, ir netikiu, kad tai kvalifikuotai gali atlikti institucijų specialistai.

Tikrai sutiksiu su nuomone, kad per daug mes turime tų studijų, nes buvo per daug pinigų. Jeigu pasižiūrėtume, kokie ar Ūkio, ar Finansų ministerijos studijų rezultatai, koks jų pritaikomumas, tai pamatytume, kad nulinius.

A.PETKUS: Dėl referendumo. Paprastam žmogui reikėtų šiandien sau atsakyti į du esminius klausimus: ar ta elektrinė bus saugi ir ar ta gaminama elektrą bus pati pigiausia. Šiandien tokios studijos ar konkrečių atsakymų išituos klausimus nėra.

Man irgi iš pradžių atrodė, kad čia kažkokia valstybės paslaptis, kad čia kokie komerciniai dalykai - tie susitarimai, skaičiai, elektrinės dokumentacija.

Bet kaip Seimo narys pradėjau įdėmiai sekti tuos visus įvykius, lankytis visuose įmanomuose pasitarimuose ir dėl to informaciją iš pirmų lūpų.

A.Sekmokas su ministru pirmininku sako, kad „Hitachi“ investuos apie 10 proc., turės akcijų. „Hitachi“ sako, kad jie mums leidžia puse elektrinės sumos padengti pasitelkiant rangovus ir panašiai, kad tai yra jų didžiausia dovana mums.

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

monę, nereikės kaltinti biurokratų ir institucijų.

Netikiu, kad tokius sudėtingus klausimus gali išspręsti konsultantai, ir netikiu, kad tai kvalifikuotai gali atlikti institucijų specialistai.

Tikrai sutiksiu su nuomone, kad per daug mes turime tų studijų, nes buvo per daug pinigų. Jeigu pasižiūrėtume, kokie ar Ūkio, ar Finansų ministerijos studijų rezultatai, koks jų pritaikomumas, tai pamatytume, kad nulinius.

A.PETKUS: Dėl referendumo. Paprastam žmogui reikėtų šiandien sau atsakyti į du esminius klausimus: ar ta elektrinė bus saugi ir ar ta gaminama elektrą bus pati pigiausia. Šiandien tokios studijos ar konkrečių atsakymų išituos klausimus nėra.

Man irgi iš pradžių atrodė, kad čia kažkokia valstybės paslaptis, kad čia kokie komerciniai dalykai - tie susitarimai, skaičiai, elektrinės dokumentacija.

Bet kaip Seimo narys pradėjau įdėmiai sekti tuos visus įvykius, lankytis visuose įmanomuose pasitarimuose ir dėl to informaciją iš pirmų lūpų.

A.Sekmokas su ministru pirmininku sako, kad „Hitachi“ investuos apie 10 proc., turės akcijų. „Hitachi“ sako, kad jie mums leidžia puse elektrinės sumos padengti pasitelkiant rangovus ir panašiai, kad tai yra jų didžiausia dovana mums.

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

monę, nereikės kaltinti biurokratų ir institucijų.

Netikiu, kad tokius sudėtingus klausimus gali išspręsti konsultantai, ir netikiu, kad tai kvalifikuotai gali atlikti institucijų specialistai.

Tikrai sutiksiu su nuomone, kad per daug mes turime tų studijų, nes buvo per daug pinigų. Jeigu pasižiūrėtume, kokie ar Ūkio, ar Finansų ministerijos studijų rezultatai, koks jų pritaikomumas, tai pamatytume, kad nulinius.

A.PETKUS: Dėl referendumo. Paprastam žmogui reikėtų šiandien sau atsakyti į du esminius klausimus: ar ta elektrinė bus saugi ir ar ta gaminama elektrą bus pati pigiausia. Šiandien tokios studijos ar konkrečių atsakymų išituos klausimus nėra.

Man irgi iš pradžių atrodė, kad čia kažkokia valstybės paslaptis, kad čia kokie komerciniai dalykai - tie susitarimai, skaičiai, elektrinės dokumentacija.

Bet kaip Seimo narys pradėjau įdėmiai sekti tuos visus įvykius, lankytis visuose įmanomuose pasitarimuose ir dėl to informaciją iš pirmų lūpų.

A.Sekmokas su ministru pirmininku sako, kad „Hitachi“ investuos apie 10 proc., turės akcijų. „Hitachi“ sako, kad jie mums leidžia puse elektrinės sumos padengti pasitelkiant rangovus ir panašiai, kad tai yra jų didžiausia dovana mums.

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

Nepriklausoma ekspertizė tik vaidinama, o iš tikrųjų visur ji konjunktūriška

monę, nereikės kaltinti biurokratų ir institucijų.

Netikiu, kad tokius sudėtingus klausimus gali išspręsti konsultantai, ir netiki



Žvilgsnis į istorinę Lietuvos gimnaziją

Juliaus Janonio gimnazija buvo ir tebėra nacionalinių vertybių puoselėtoja - savo mokiniais, darbais ir tradicijomis.

Antrus metus mokomės Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijoje. Vaikščiodamos mokyklos koridoriais, o kartais ir sėdėdamos suole, susimąstome: gali būti, kad prieš daugelį metų šioje vietoje sėdėjo broliai Petras ir Jonas Vileišiai, puoselėję lietuvių ir kūrę Lietuvos valstybę. Visai tikėtina, kad bibliotekoje, palinkęs prie knygų, mintis dėliojo tautos sąmoningumo žadintojas Povilas Višinskis. Gimnazijoje taip pat mokėsi Mykolas Biržiška - Vasario 16-osios Akto signataras. Šiandien, lipdami pagrindiniais mokyklos laiptais, galime matyti iš portreto žvelgiančią šią asmenybę. Be to, dar poetas Julius Janonis su savo jaunatvišku maksimalistiniu polėkiu, garsiųjų graikų epų į lietuvių kalbą vertėjas Jeronimas Ralys, signataras Steponas Kairys ir daugybė kitų įžymių žmonių, be kurių Lietuva šiandien būtų kitokia.

Viena seniausių Lietuvos gimnazijų

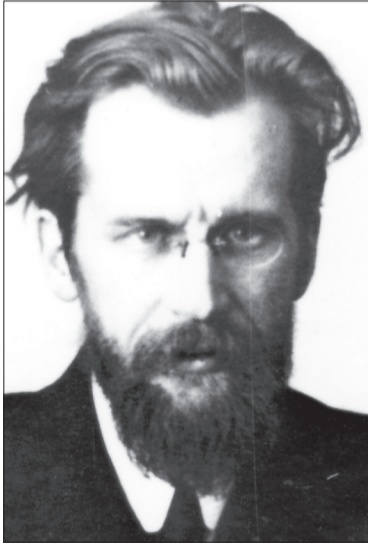
Ne kartą savo vardą keitusi Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija yra viena seniausių Lietuvos gimnazijų. Ji buvo įkurta 1851 metų rugpjūčio 20 dieną. Istorijos audrose jos veikla buvo nutraukta, sustabdyta, bet lyg tas legendinis Feniksas gimnazija vis pakildavo iš pelenų.

Carinės Rusijos laikais įkurtoje Šavelskaja Mužskaja gimnazijoje visi dalykai buvo dėstomi rusų kalba. Tuo nepatenkinti gimnazistai - broliai Vileišiai, S.Kairys, kiti patriotiškai nusiteikę mokiniai XIX amžiaus pabaigoje sukilo prieš rusinimą ir už tai buvo griežtai nubausti - nuspręsta juos pašalinti iš gimnazijos. 1928 metais mokykla buvo pavadinta Šiaulių valdžios berniukų gimnazija, o 1946 metais jai suteiktas Juliaus Janonio vardas, juo mokykla vadinama iki šiol. Beje, 1996 metais buvo grąžintas gimnazijos statusas.

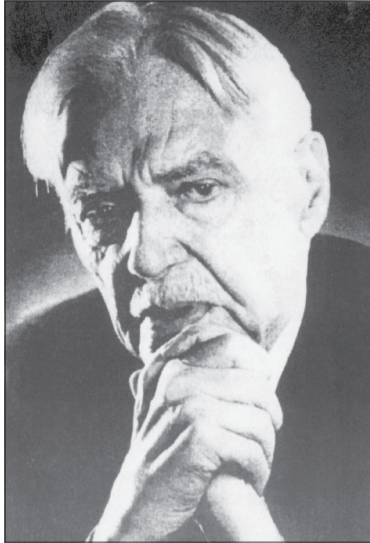
Mokiniai priešinosi rusinimui

Jeigu kas paklaustų, kodėl pasirinkome mokytis šioje gimnazijoje, galėtume išvardyti daugybę priežasčių. Mokiniai šią mokyklą renkasi ne todėl, kad ji yra patogioje miesto vietoje, o todėl, kad „Janonis“ garsėja tolerantiška bendruomene, išsilavinusiais ir supratingais mokytojais bei smalsiais ir gabiais mokiniais. Šiaulių gimnazija išugdė ir padėjo atrasti savo kelią daugybei įžymių Lietuvos asmenybių, prisidėjusių prie nepriklausomos Lietuvos kūrimo.

Tas kelias buvo sunkus ir ilgas. Reikėjo drąsos pasipriešinti caro valdžiai, rusinimui. Buvo pavojinga platinti draudžiamą lietuvišką spaudą, nes grėsė labai griežtos bausmės: žmogus galėjo būti įkalintas arba ištremtas. Vienas iš pasipriešinimo pavyzdžių buvo atsakymas eiti į cerkvę ir klausytis mišių, už šį akibrokštą ne vienas mokinys buvo pašalintas iš mokyklos, o likusiems atimtos teisės į stipendi-



► Mykolas Biržiška garsino Lietuvą, ypač Šiaulius



► Steponas Kairys - vienas Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų



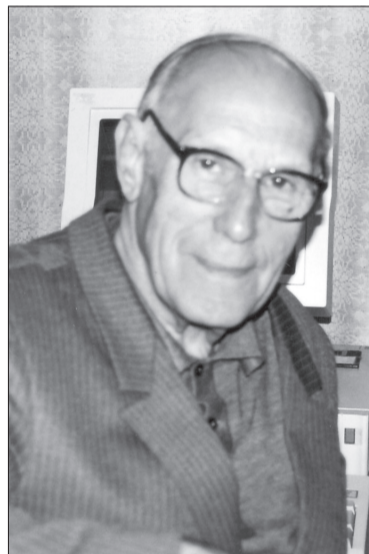
► Alfonsas Petrulis prisidėjo prie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo



► Jonas Vileišis, gimnazijos mokinys, pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Akta



► Saulius Sondeckis kartą pasakė: „Su šia mokykla susiję gražiausi jaunystės prisiminimai...“



► Šviesaus atminimo Jonas Krivickas - Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos muziejaus įkūrėjas ir atsidaavęs kraštotyrininkas, savo gyvenimą paskyrė gimnazijai ir Šiaulių krašto istorijai įamžinti

jas, pašalpas, dovanas už gerą mokslą. Mokiniai, nepaklusę šiam reikalavimui, pasiekė savo - niekas nebevertė dalyvauti stačiatikių mišiose.

...ir bolševikams

Ne tik caro laikais gimnazijos mokiniai priešinosi rusinimui. 1940

metais berniukų gimnazijoje buvo uždrausta Rugsėjo 1-ąją giedoti Lietuvos himną. Toks draudimas gimnazistus piktino, tad jie, slapta susitarę, prasidėjus šventei, atsisotojo ir ėmė išvien giedoti. Mokytojai buvo sutrikę, nė nežinojo, ką daryti, vieni stojosi kartu giedoti, o kiti bandė mokinius tildyti, bet

niekas nesugebėjo nuslopinti mokinių patriotizmo.

Pokario metais mokinių pasipriešinimas neblėso. Paskutinėje gimnazijos klasėje mokėsis Vytautas Šniuolis aktyviai dalyvavo pa-

sipriešinime prieš bolševikus - suorganizavo mokinius neiti į pamokas. Taip pat vyko įvairios stichinės pasipriešinimo akcijos: mokiniai nejo per Užgavėnes ir Vasario 16-ąją į pamokas, piešė trispalves. Visa tai vyko dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Garsių žmonių kalbė

Mykolas Biržiška pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Akta, buvo vienas iš signatarų. Šis visuomenės veikėjas, istorikas, Kauno ir Vilniaus universitetų profesorius garsino Lietuvą, ypač Šiaulius. Jis parašė prisiminimų knygą „Anuo metu Viekšniuose ir Šiauliuose“, kurioje įdomiai pasakojo apie Šiaulių berniukų gimnaziją, mokinius ir mokytojus. Būtina paminėti, kad dokumentą pasirašė dar trys Juliaus Janonio gimnazijos gimnazistai: J.Vileišis, Alfonsas Petrulis ir S.Kairys. Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymas - labai svarbus Lietuvos istorijos įvykis.

Juliaus Janonio gimnazija į gyvenimą išleido net tik šiuos asmenis, bet ir daugybę kitų žymių žmonių: lietuviškos spaudos platintoją Juozą Miliuską-Miglovą, rašytojus Juozą Paukštelį, Juozą Grušą bei dailininką Eduardą Juchnevičių. Negalima pamiršti filosofo, pedagogo Stasio Šalkauskio, aktorius, skaitovo Laimono Noreikos.

Muziejus - gimnazijos pasididžiavimas

Mūsų mokykla gali didžiuotis turėdama savo muziejų, kuris buvo įsteigtas 1970 metais ir kurio įkūrėjas yra žymus kraštotyrininkas, dienas ir naktis muziejuje leidęs Jonas Krivickas. Muziejuje galime rasti ne tik Šiaulių, bet ir visos Lietuvos istorijos pėdsakų, informaciją apie buvusius ir dabartinius mokinius ir mokytojus. Muziejaus durys visada atviros visuomenei.

Lietuvių kalbos mokytojas ekspertas Jonas Krivickas (1967-2007) buvo ne tik gidas, garbės kraštotyrininkas, bet ir Mikelio prizo laureatas (1991), Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordino ir Gedimino ordino medaliao kavalierius (1997), P.Bugailišio premijos laureatas (2000) bei Šiaulių miesto Garbės pilietis (2001).

Dar vienas įžymus gimnazijos auklėtinis, pasaulyje žinomas smuikininkas, dirigentas, orkestrų vadovas Saulius Sondeckis kartą pasakė: „Su šia mokykla susiję gražiausi jaunystės prisiminimai...“

Šventė jubiliejų

2011 metais spalio mėnesį Juliaus Janonio gimnazija minėjo 160-ąją įkūrimo jubiliejų. Sukakties proga vyko iškilmingas koncertas, skirtas mokyklos bendruomenei. Visos klasės pristatė savo kūrybos dovanas, kuriose kiekvienas mokinių paliko dalelę savęs.

*Parengė Urtė VAITIEKŪNAITĖ ir Rugilė RAZMINAITĖ
Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos gimnazistės*



► Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos šūkis yra „Res Non Verba“ - „Darbais, ne žodžiais“. Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija